

da v šoli „Narod“ priporoča in da je zato zrel za žabjek!

Za te besede ga je Žirovnik prijel pri e. kr. okrajni sodnji v Ljubljani in je bil prisiljen preklicati jih v „Narodu“ in plačati stroške obravnave.

Ta človek je bil tako strasten, da je člane Žirovnikevega pevskega zbora od javnih društvenih veselje podil, dasi so plačali vstopnino. Dolžil jih je, da so se nespošobno vedli pri teh veseljih. Pa je bilo vse skupaj samo golo obrekovanje iz maščevanja, ker pevci niso hoteli k njemu in Beleu prestopiti.

Še več! Te pevec so gonili od izpovedi brez odveze in pevke so izključili iz Marijne družbe!

Primeril se je tudi tale značilni slučaj. V noči od 13. na 14. oktobra 1901. leta je nekdo ustrelil z revolverjem v Žirovnikovo okno v smeri proti njegovi postelji.

Kroglica je ostala k sreči med oknom, ker je zadela v železno mrežo. Žirovnik jo ima spravljeno za spomin. Orožniški postajevo je konstatiral strel in na prošnjo to pismeno potrdil. Na predlog župana Beleca pa je kraj. šol. svet sklenil (1), da ni prepričan, da bi se bilo streljalo v okno. Tedanji župnik Malovrh je rekel pri tisti seji: „Če bi se bilo res streljalo, bi Vi ne hodili tako brez skrbi po Št. Vidu.“ Temu je pa župan Bele pristavil: „Da, tudi jaz sem Vas že videl po „Avemariji“ na cesti.“ Ta sklep kraj. šol. sveta je sicer e. kr. okraj. šol. svet razveljavil.

Vsa ta gonja proti Žirovniku traja že več nego 15 let, t. j. odkar občeje z županom Belecom le toliko, kolikor je potrebno med olikanimi ljudmi. Kdo more s takim človekom občeje prijateljski, ki očitno zaničuje učiteljstvo?

Iz tega vsega se razvidi, kako malenkostni — četudi bi bili resnični — so vzroki za Žirovnikovo discipliniranje — tako malenkostni, da se izgube v obilici njegovih zaslug. Vsa gonja proti njemu temelji na osebnem sovraštvu, na politički strasti!

To discipliniranje je kulturen škandal! Kako more vlada trpeti take kriče kričice? Kadar rabijo proti učitelju kak paragraf, tedaj ga tako dolgo stiskajo, da postane trd kot kamen, kadar ga pa rabijo proti kakemu pristašu S. L. S., tedaj ga tako raztegajo, da postane neviden kot mehur iz milnice.

Še nekaj: Da je deželni predsednik dopustil tak sklep, je dokaz njegove odvisnosti od klerikalcev. On ne brani učiteljstva, ampak služi klerikalcem. Kje je potem takem zaupanje vanj? Ali je učiteljstvo popolnoma brezpravno? Ako je še kaj ljudi na Slovenskem, ki res ljubijo napredek in vedo ceniti delo za ljudstvo, tedaj morajo Žirovnikov slučaj izrabiti in ljudstvu odpreti oči, da izpregleda, kaj nameravajo z njim klerikalci in — nemški vitezi

Šolski red.

(Iz Istre.)

(Dalje.)

Šolski red zahteva, da ima priti otrok o pravem času v šolo, na svoje določeno mesto, da mora biti pri pouku miren itd. To je težko doseči s pravim poukom in zgledom učitelja, ker otrok prej ni bil temu privajen.

Že pri starših se nam kaže, bodo li imeli njihovi otroci red ali ne. Koliko ljudi je, ki silijo svoje otroke v kako določeno delo ali službo že prej nego so odrasli šolski dobi. Posebno pri bogatih družinah se veliko greši s tem, da otroke z lastnim zgledom spravljajo v nevarnost, da potem uvidevajo, kako slab vpliv so imeli na njega. Stanu, določbe otroku se ne more nikakor izsiliti, ker to ni prirojeno. V veliko slučajih se staršem posreči spraviti v sklad z drugim svetom, v še več slučajih pa ne. Ko zapazi tak otrok nesoglasje, izgubi celo ljubezen do staršev, in tako tudi starše prevzame nekako nezaupanje do svojega otroka. Oba — starši in otrok — sta se morala ukloniti nekemu drugemu redu, ki je v nasprotju s slabostjo človeka. Blagor onemu, ki je kos tudi tej nalogi! Vendar se v veliko slučajih opazi ravno narobe; s takimi primeri moramo posili nazadovati. In odkod vse to? Čuta za red ni se imelo.

Red je vir sreče, nered pa pogube. Le po strogem redu se privadiš bogoslovnemu delu, ki daje splošno korist. K vsakemu delu kakor

tudi v šolo pojdi o pravem času, ne skrbi za drugo nego za to, kar ti je tisti čas treba in izpolniš natančno svoje naloge. Ukloni svojo veljo drugim, posebno pa učitelju. Ne gledaj zaradi radovednosti, temveč imej oči vedno pred seboj in drži se pokonei, pa ne ošabno. Hodi v določeni vrsti, ki ti je odmerjena.

Na snago bi se moralo gledati pri nas posebno v zimskem času. V zimskem času smo manj razpoloženi klimatičnim izpremembam nego poleti. Navezanj smo bolj na poslopje nego na prostost. Če gremo v šolo, ni potrebno, da se dragoceno oblačimo. To je potrat denarja in poželjenje oči, človek pa pri tem škodo trpi. Bodimo primerno oblečeni, gledajmo, da obleka ne bo umazana in raztrgana kakor se žalibog opaža med delom, na prostem, v hiši, medtem ko se toliko izdaja za nepotrebnimi okras.

Čistost je najlepši dar, ker pospešuje zdravje in blaži človeka. Iz cele obleke, obuvala, drugih predmetov in čistosti našega telesa se spozna, da imate skrb za sebe.

Poudarili smo, da le v zdravem telesu biva zdrava duša; zato je zdravje neprecenljiv dar, ki moramo nanje skrbno paziti. Marsikdo že v ljubi mladosti izgubi zaklad zdravja. Nepremišljenost sili otroke, posebno večje, k bahatosti, da se poizkušajo v moči; pri tem se vsakokrat prigradi, da se eden ali drugi pone-sreči. Ravno tako si kdo pri poljskem delu za šalo naprti toliko, da ima po tem za vse življenje dovolj. Prigodilo se je, da je kamen, v šali vržen, zadal tovariša ter mu izbil oko; žigice pri delu, pri igri ali v šali so izpremenile v pepel že mnogo reči, ki jih je človek z velikim trudom postavil. Koliko nesreč se je pripetilo, da so prišli otroci do raznesil, gorljivih tvarin, kakor n. pr. do kamenega olja, vinskega cveta, bencina ali gazolina. Tudi že mine dosti časa, da se ne sliši, da se je otrok poškodoval z ognjem.

Posebno skrb moramo imeti na stvari, ki se hitro premikajo, kakor na vozove, vlake, bicikle in avtomobile. Že več nesreč bi se bilo odvrnilo, da ne bi hodili tako brez pomisleka, kar po sredi cest in se celo stavljeni za šalo na pot.

Kdor ljubi nevarnost, se pogubi. Vsaka taka šala, ki je nevarna, naj se opusti.

Prigodi se večkrat, da pade kdo tako nesrečno, da se roko ali nogo poškoduje, da se rani na kakem drugem delu telesa, ker ni pazil, kako hodi. Po poti, na hdniki ali stopnicah ter podu je zdrsnil, padel in se poškodoval. Ne delaj nesnage po tleh! Tudi pozimi hodimo po takih krajih, kjer ni nevarno in ne drsajmo se po cestah, ulicah ali poteh ter ne mečimo sneženih kep. Ako hočemo gojiti drsalni šport in poleti plavanje, imamo zato dovolj varnih krajev. Ako starši dovolijo in ako ni za zdravje opasno, je priporočljivo tako nedolžno veselje. Preveč pa se pri nas greši z nezmernostjo bodisi v delu, jedi, pijači in drugih nerednostih. Dogodilo se je, da je mladina, ki ni še končala ljudske šole, uživala v veliki množini strup v opojnih pijačah kakor tudi v kajanju. Pri takih slučajih se more človek res poživiniti. Takemu ravnanju naj se vendar konec stori s primernim zakonom, ki bi prisilil prodajalnice alkohola in nikotina in sploh vse take, ki bi mladino okuževali, to opustiti. Še pri odraslih se krog abstinentov čedalje bolj širi. Koliko boleznih pa prihaja na človeštvo s tem, da se družijo zdravi z onimi, ki imajo kako nalezljivo bolezen: tuberkulozo, davico, škrlatico itd. Pa tudi prostorov, kjer stanujemo, ne smemo pustiti onesnaženih, zato jih je skrbno čistiti. Pregovor pravi, da je snaga pol zdravja. Ne pljuvaj brez nikamor nego v pljuvalnik in še tam ne brez potrebe. Tako se varujemo tudi obleke, knjig, igrač in sploh vseh reči, ki so jih imeli ljudje z nalezljivo boleznijo. Tudi h pogrebom teh nesrečnežev ne hodimo; kakor želimo sebi zdravja, tako moramo paziti, da tudi mi drugim z lastno boleznijo ne škodujemo.

Ravnati se pa moramo vedno po zdravstvenih navodilih, ki jih slišimo v šoli ali od zdravnika. Marsikdo si je nakopal bolezen ali celo smrt, ker je ravnal drugače, nego se mu je naročilo. Posebno priporočljivo je proti osebnim cepljenjem od strani zdravnikov.

Čuvajmo pa tudi zdravje svojih bližnjih, ker bi bili nesrečni, ako bi mi bili krivi, da je kdo izgubil največji dar — zdravje.

Da se ohrani zdravje, pripomore tudi

primerno delo. Le v delu je zadovoljnost; brez dela ni jela. Iz dela se rodi sreča in blaginja človekova. Kar je dobrega in koristnega, je prišlo iz dela. Tudi otroci imajo svoje delo v šoli, in to je uk; za primerno delo bodi preskrbljeno tudi doma. Kdor se marljivo uči, ta se naobrazi, postane pošten, kar je potrebno vsakemu občanu, ki hoče pomagati svojemu narodu. Koliko lepih nauk bi zamudil oni, ki bi brez sile in važne potrebe zamudil le eno učno uro. Doma pa moramo biti umni. Ne smemo prijeti za delo, ki ni za nas. Skrbno pazimo, da ne bomo starejšim v nadlego in da bomo svojim staršem pomagali. Težka poljska dela niso za otroke. Le primerno telesno delo jači in krepi. Ker hočemo, da se popolnoma izobrazimo, moramo upoštevati bolj duševno delo sploh.

(Konec.)

Volaričeva slavnost.

Kakor je bilo že naznanjeno v časopisih, se praznuje letos v Kobaridu dne 8. septembra lepa slavnost: odkritje spominske plošče in spomenika rajnemu H. Volariču. Vse slovensko razumnštvo pozna Volariča po delih kot nadarjenega, marljivega skladatelja, ves narod pozna in prepeva njegove pesmi; zato se pa ta slavnost ne sme omejiti samo na Kobarid, ampak biti mora odmev vsega slovenskega naroda, kakor so njegove skladbe last vsega slovenskega ljudstva.

In vsak, kdor pozna Volariča kot neumornega skladatelja, njegovega oživljajočega družabnega duha, njegovo požrtvovalnost in navdušenost za napredek in izomiko svojega naroda, mora priznati, da je to majhno javno priznanje po smrti popolnoma zaslužil. Najbolj pa to dokazuje njegova dela, njegove skladbe. Ni sicer dolgo živel in je dosegel komaj do popolnosti, a vendar nam je podaril mnogo v kratki dobi svojega življenja. Malo je skladatelj, ki bi se njih pesmi tako udomačile in tako priljubile slovenskemu ljudstvu, in malo je skladatelj, katerih pesmi bi se tako rade in tako pogosto pele kakor Volaričeve. Njegove pesmi se prepevajo po vsi Sloveniji, pri vseh pevskih zborih, pri vseh veseljih in slavnostih, one so last celokupnega naroda. Zato je pa tudi vsa Slovenija dolžna, da se pridruži Kobaridu ter da neko priznanje, počestčenje Volaričevemu imenu in njegovim zaslugam, in upamo, da slovenski narod to tudi naredi.

Vabimo tedaj vljudno vsa cenjena učiteljska društva, vse pevske zборе, da nam pridejo na pomoč, da se nam pridružijo ter tako skupno počastimo in oživimo Volaričev spomin. Ona društva pa, ki bi se ne mogla udeležiti celotno, naj bi se udeležila vsaj po zastopstvu. Prosimo tudi, da bi vsako društvo naznanilo udeležbo do konca tega meseca „Odseku za Volaričovo slavnost“, v Kobaridu, kakor tudi pesem, ki bi samo želelo peti. Tolminsko učiteljsko društvo poje te-le pesmi: Gospodov dan, Slovan na dan, Pogovor z domom in Ne zveni mi. Splošna želja je pa, da bi veličastno Volaričovo pesem „Slovan na dan“ pela pred odkritjem spomenika skupno vsa udeležena društva, zato jih tem potom vljudno prosimo, da bi blagovolila upoštevati našo željo.

Narod, ki ceni svoje zaslužene može, dokazuje s tem svojo zavednost, svojo zrelost; zato upamo, da bomo imeli čast marsikako cenjeno društvo pozdraviti v Kobaridu — in Kobarid vas sprejme z največjim veseljem ter se bo vedno s ponosom spominjal tega dneva.

V Kobaridu, dne 14. julija 1909.

Odsek za Volaričovo slavnost.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovan-skih učiteljskih društev. Del-gate za glavno skupščino so dalje prijavila sledeča društva:

V. Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj. 11. Anton Berginec, nadučitelj v Sežani. 12. Franjo Vendramin, nadučitelj v Duvljah. 13. Angela Orel, učiteljica v Zgoniku.

VI. Učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj. 14. Julij Čenčič, nadučitelj v Vre-mah. 15. Fortunat Lampret, učitelj v Trnovem. 16. Marica Dovgan, učiteljica v Zagorju ob Pivki.

VII. Slovenjebistriško učiteljsko društvo. 17. Marica Stegnar, učiteljica v Orešnjevcu. 18. Ludovik Varl, učitelj v Poljčanah. 19. Milan Vršič, učitelj v Slov. Bistrici.

Namestnici:

3. Franja Hribar, učiteljica v Laporjih. 4. Otilija Feigel, učiteljica v Slov. Bistrici. VIII. Savinjsko učiteljsko društvo. 20. Drago Korošec, šolski voditelj v Mariji Reki. 21. Robert Senica, učitelj v Ojstriici.

Namestnika:

5. Rudolf Vrabl, učitelj na Vranskem. 6. B. Kolšek, učiteljica na Vranskem.

IX. Sevnjsko-brežiško učiteljsko društvo. 22. Hermina Bračič, učiteljica v Dobovi. 23. Simon Gajšek, nadučitelj v Dobovi. 24. Janko Knapič, nadučitelj v Vidmu. 25. Stefanija Scheligo, učiteljica v Rajhenburgu. 26. Franc Vadnal, učitelj v Kapelah.

X. Učiteljsko društvo za svetlenartski okraj. 27. Jakob Kopic, nadučitelj pri Sv. Lenartu. 28. Jurij Železnik, učitelj pri Sv. Juriju. 29. Ljuba Lorber, učiteljica pri Sv. Antonu.

XI. Učiteljsko društvo za ptujski okraj. 30. Anton Pesek, šolski voditelj v Narapljah. 31. Ivan Strelec, nadučitelj pri Sv. Andražu v Slov. Goricah. 32. Anton Ogorelec, nadučitelj pri Sv. Barbari v Halozah. 33. Ivan Žunkovič, nadučitelj pri Sv. Marjeti pri Ptuj. 34. Ana Mešek, učiteljica pri Sv. Marjeti pri Ptuj.

Namestnika:

7. Ivan Čeh, učitelj pri Sv. Marjeti pri Ptuj. 8. Marija Duller, učiteljica pri Sv. Vidu.

XII. Učiteljsko društvo za Trst in okolico. 35. Anica Scheinerjeva, učiteljica v Bar-kovljah. 36. Ida Posegova, učiteljica v Vrdeli pri Trstu. 37. Kristina Grololova, učiteljica v Katinari. 38. Davorin Furlan, učitelj na Pro-seku. 39. Antonija Pakiževa, učiteljica v Treb-čah. 40. Anton Grmek, učitelj v Vrdeli pri Trstu. 41. Franc Martelanc, šolski voditelj v Katinari. 42. Edvard Sosič, učitelj pri Sv. Ivanu „Breg“. 43. Karel Mahkota, učitelj in 44. Ciril Petrovec, učitelj, oba na Ciril-Meto-dovi šoli pri Sv. Jakobu v Trstu.

XIII. Šmarnsko-rogaško učiteljsko društvo. 45. Pavel Flere, nadučitelj pri Sv. Štefanu. 46. Franc Rošker, nadučitelj v Loki pri Žusmu. 47. Martin Sotošek, nadučitelj v Žetalah.

Namestnika:

9. Franc Ferline, učitelj v Šmarju pri Jelšah. 10. Franc Auernik, nadučitelj pri Sv. Florijanu.

XIV. Pedagoško društvo v Krškem. 48. Amalija Kobanova, učiteljica. 49. Sonja Ka-a-nova, učiteljica. 50. Karel Rošthar, učitelj, vsi v Kostanjevici. 51. Ivana Meseceva, učiteljica v Črneči vasi.

XV. Učiteljsko društvo za celjski okraj. 52. Franc Brinar, nadučitelj v Gotovljah. 53. Josip Čulek, učitelj pri Sv. Juriju ob j. žel. 54. Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju. 55. Terezina Kordischeva, učiteljica v Žalcu. 56. Karel Kveder, učitelj pri Sv. Juriju ob j. žel. 57. Franc Pristovšek, učitelj v Žalcu. 58. Rajko Vrečer, učitelj v Žalcu. 59. Ida Wudlerjeva, učiteljica v Grižah.

Namestnika:

11. Dora Pristovškova, učiteljica v Grižah. 12. Rudolf Wudler, učitelj v Grižah.

20. Zaveznih društev se ni vrnilo „društev izkazov“ in se ni prijavilo delegatov. Prav nujno prosimo vsa ta društva, da store to čimprej.

Vodstvo Zaveze.

Koncert v Mariboru ob „Zavezini“ skupščini. Dne 15. avgusta zvečer priredi ob priliki „Zavezine“ skupščine slovensko štajersko učiteljstvo, združeno v „Zvezi slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, koncert, ki utegne biti prav sijajen. Lanski koncert te „Zveze“ v Celju na velikonočni ponedeljek je uspel naravnost nepričakovano imenitno. „Zvezin“ pevovodja to-variš Vrečer v Žalcu je določil same umetne pesni. Ker je oglašeni že čez 170 pevk in pevcev, bo mešan zbor jako močan. Solospeve pojeta gđ. Seligo in tov. Vrabl. Znani goslar tov. Franc Serajnik bo tudi takrat očaral navzoče.

Za koncert je med štajerskim učitelj-stvom veliko zanimanje. Bilo je tudi že-nekaj pevskih vaj. Več prihodnjih.

Kdor se še ni oglasil za note in bi rad sodeloval, naj takoj piše ponje tov. Šijancu v Gor-njem gradu.

Odbor „Jubilejska Samopomoč“ je imel 12. t. m. letno sejo. Načelnik Franc Ks. Trošt je podal nastopno poročilo:

Članov konec IX. upravnice dobe je bilo 228; v X. upravni dobi sta umrla dva člana, pristopilo jih je nanovo 7, torej je konec X. upravne dobe 233 članov.

Društveno imetje izkazuje 6645 K 98 h, po odbitku 466 K za prvi smrtni slučaj je čistega 6179 K 98 h in se je pomnožilo v teku X. upravne dobe za 686 K 33 h. Denar je naložen v „Hranilnici učit. konvikta“, „Kmetijski posojilnici“ in poštni hranilnici, go-tovine je v blagajnici le 21 K 84 h.

Računski zaključek se je po vseh knji-gah pregledal in odobril.

Člani redno vplačujejo svoje doneske, le trije člani so zaostali, ki se pa na vplačilo opomni.

V točnem izplačevanju podpor in vpla-čevanju doneskov je uspeh društva vedno jačji, naj bi jih le mnogo novih pristopilo!